

بررسی مدایح دینی خاقانی

احمدنور وحیدی

استادیار مجتمع آموزش عالی سراوان

چکیده:

مدح و مدیحه سرایی از موضوعات غالب شعر فارسی است. اکثر مدایح شاعران در مورد پادشاهان، وزرا و درباریان است. به ندرت شاعری پیدا می شود که همه اشعار خود را در وصف مفاهیم مذهبی و دینی به کار گیرد. خاقانی از جمله شاعرانی است که در مدیحه سرایی مشهور است؛ هر چند بیشتر ممدوحان وی از طبقه درباریان هستند و در مدیحه سرایی گاهی اوقات ترک ادب شرعی کرده ممدوحان خود را به پایه پیغمبری می رساند و با بزرگان دین مقایسه اش می کند ولی در جای جای دیوانش، مدایح مذهبی و دینی هم مشاهده می شود. در وصف امام علی و رشادت ها و شجاعت های وی ابیاتی را در ضمن قصایدش می آورد. از امامان دیگر از جمله حضرت مهدی، امام رضا، امام باقر، امام سجاد و... نیز در دیوان وی ابیاتی آمده است. هدف مقاله آن است که ابیاتی از دیوان شاعر که در بردارنده اوصاف و مدح بزرگان دینی است استخراج کرده و آن را تحلیل نماید.

کلید واژه: خاقانی، شعر مدحی، مدیحه سرا، بزرگان دینی، امام علی، امام مهدی

مقدمه

مدایح دینی اشعاری هستند که بیشتر در ستایش پیامبر بزرگ اسلام و بیان معجزات و فتوحات و سیره و اقوال آن پیامبر و همچنین خلفا و ائمه و دیگر مظاهر دینی سروده شده است. زبان و عاطفه ای که شاعر در این اشعار به کار می برد بر خلاف مدایح تکسبی که سراسر اغراق بی مورد و دروغ عیان است، مخلصانه و از ته دل و از سر شوق است و امید دارد که مورد بخشش و مغفرت و وساطت این بزرگان واقع شود. مدایح دینی در ادبیات عرب از آغاز دعوت نبوی بر سر زبان ها بوده؛ به طوری که چند تن از شاعران بزرگ، بسیاری از اشعارشان را